EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2023/1872,

10. mai 2023,

tähelepanekutega, mis on Euroopa Kemikaaliameti (ECHA) 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

— võttes arvesse oma otsust Euroopa Kemikaaliameti 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,

— võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni arvamust,

— võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0133/2023),

A. arvestades, et Euroopa Kemikaaliameti (edaspidi „amet“) tulude ja kulude eelarvestuse ([1]) kohaselt oli ameti 2021. aasta lõplik eelarve 110 728 826 eurot, mis tähendab 2020. aastaga võrreldes 1,25 % suurust kasvu; arvestades, et ligikaudu 26 % ameti eelarvest tuleb lõivudest ja tasudest ning 72 % liidult ja kolmandatelt riikidelt;

B. arvestades, et kontrollikoda märkis oma aruandes ameti eelarveaasta 2021 raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et ta on saanud piisava kinnituse ameti raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. märgib rahuloluga, et 2021. aastal tehtud eelarve jälgimise alaste jõupingutuste tulemusel oli jooksva aasta kulukohustuste assigneeringute täitmise määr 98,39 %, mis on 2020. aasta määrast 0,10 % madalam, ning jooksva aasta maksete assigneeringute täitmise määr oli 86,23 %, mis on 2020. aasta määrast 1,31 % madalam;

2. märgib, et ametit rahastatakse tööstusharu makstavatest tasudest ja liidu tasakaalustavast toetusest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1907/2006, ([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1272/2008 ([3]) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 528/2012, ([4]) samuti liidu toetusest, mis on seotud mitme keskkonnadirektiivi ja rahvusvahelise konventsiooni kohase tegevusega; märgib ka, et 2021. aastal sai amet tasudest ja lõivudest tulu kokku 30 198 445 eurot ja liidu eelarvest (sealhulgas kolmandate riikide osamaksetest) 79 665 478 eurot ja 4 349 206 eurot erilepingute alusel tehtud maksetest; tunnistab, et alates määruse (EÜ) nr 1907/2006 kohasest lõplikust registreerimistähtajast 2018. aastal on ameti tasudest saadav tulu märkimisväärselt vähenenud, mistõttu ta peab oma tegevuse rahastamisel üha enam tuginema liidule;

([1]) ELT C 141, 29.3.2022, lk 120.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1).

3. rõhutab vajadust tegeleda ameti tasudest saadava tulu prognoosimatuse probleemiga; palub komisjonil esitada viivitamata ettepaneku ameti juhtimise tugevdamiseks ning selle rahastamismudeli kestlikkuse suurendamiseks kooskõlas kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias ([5]) antud lubadusega;

Tulemused

4. märgib, et amet vaatas läbi 2019.–2023. aasta strateegiakava; märgib, et amet saavutas 2021. aasta tööprogrammis sätestatud 214 meetmest ja väljundist 194 ning et järelejäänud 18 meedet ja väljundit ei saavutatud peamiselt COVID-19 pandeemia tõttu, eelkõige seetõttu, et partneritelt saadud panus hilines või oli prognoositust väiksem; väljendab heameelt selle üle, et järgiti kõiki peamisi tulemusnäitajaid ja amet tõstis esile meetmeid, mis võivad ameti töö tõhusust ja tulemuslikkust suurendada; soovitab siiski ametil võtta teadmiseks näitajad, mida ei ole veel saavutatud või milles on maha jäädud;

5. täheldab, et amet on reguleerivate asutuste hulgas eestvedaja, kes aitab rakendada kemikaale käsitlevaid liidu õigusakte inimeste tervise ja keskkonna hüvanguks ning innovatsiooni ja konkurentsivõime toetamiseks; märgib, et amet annab kemikaalide kohta teavet, aitab äriühingutel õigusakte järgida ja edendab kemikaalide ohutut kasutamist;

6. võtab teadmiseks ameti saavutused probleemsete ainete tuvastamise ja riskijuhtimise valdkonnas, milleks on muu hulgas 2021. aastal läbi viidud kokku 371 vastavuskontrolli, ning kahe aine hindamise projekti ja esialgse riskiprofiili esitamine, mille eesmärk on teha kindlaks uued püsivad orgaanilised saasteained; võtab teadmiseks saavutused kemikaalide ohutul ja säästval kasutamisel tööstuses, sealhulgas 2021. aastal kehtima hakanud kohustuse anda teada professionaalseks ja tarbijakasutuseks mõeldud ohtlikest segudest; võtab teadmiseks ameti edusammud kemikaalide säästval majandamisel liidu õigusaktide rakendamise kaudu, eelkõige komisjonile antava sihtotstarbelise toetuse kestlikkust toetava kemikaalistrateegia rakendamise varases etapis;

7. tunneb heameelt asjaolu üle, et amet on suurendanud pingutusi nõuete täitmise järelevalves ning on olnud suures osas edukas nõuetele mittevastavate registreerimiste avastamisel ja järelmeetmete võtmisel äriühingute suhtes, kes peavad esitatud andmeid selgitama; märgib murega, et nendele pingutustele vaatamata ei täida neist äriühingutest ikka veel nõudeid ligikaudu 40 %; märgib, et jõustamine koostöös liikmesriikidega on aeganõudev protsess ja juhtumid saaks lahendada kiiremini, kui ameti käsutuses oleksid seadusandlikud vahendid reegleid mittejärgivate äriühingute registreerimisnumbrite tühistamiseks;

8. märgib, et amet teeb vastastikuse mõistmise memorandumite alusel tihedat koostööd teiste liidu ametitega, nagu Euroopa Toiduohutusamet, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus ning Euroopa Ravimiamet; rõhutab sellise lähenemisviisi tähtsust, et tagada iga ameti töö kooskõla teiste ametite tööga ja täita usaldusväärse finantsjuhtimise nõudeid; tunneb heameelt teenuste jagamise üle ja ergutab liidu ameteid võimaluse korral koostööd tegema;

9. märgib, et 2021. aastal alustas amet koos Euroopa Keskkonnaametiga ühisprojekti, et toetada komisjoni kemikaalide näitajate raamistiku väljatöötamisel, mille eesmärk on keemilise saaste põhjuste ja mõju jälgimine ning kemikaale käsitlevate õigusaktide mõjususe mõõtmine;

10. täheldab, et amet andis komisjonile teaduslikku ja tehnilist tuge kestlikkust toetava kemikaalistrateegia rakendamisel ning avaldas oma viie aasta aruande määruse (EÜ) nr 1907/2006 ja määruse (EÜ) nr 1272/2008 ([6]) toimimise kohta;

([5]) Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas, COM(2020)0667, 14. oktoober 2020, lk 16.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

Personalipoliitika

11. märgib, et 31. detsembril 2021. aastal oli ametikohtade loetelust täidetud 97,41 %, kusjuures liidu eelarves kinnitatud 467 ajutisest teenistujast oli ametisse nimetatud 453 (2020. aastal oli kinnitatud ametikohti 463); märgib, et 2021. aastal töötas ameti heaks ka 130 lepingulist töötajat ja kolm lähetatud riiklikku eksperti;

12. rõhutab vajadust tagada ametile piisav personal, mis kajastab eelkõige Euroopa roheleppe, kestlikkust toetava liidu kemikaalistrateegia, ringmajanduse tegevuskava ja nullsaaste eesmärgiga seotud vajadusi;

13. peab kahetsusväärseks, et ameti kõrgema ja keskastme juhtkonna seas on suurenenud suur sooline tasakaalustamatus, kusjuures 27 (82 %) ametikohal olid mehed ja kuuel (18 %) ametikohal naised; märgib, et ameti teatel on haldusnõukogus soolise tasakaalu jaotus 15 meest (42 %) ja 21 naist (58 %) ning töötajate seas üldiselt 261 meest (46 %) ja 312 naist (54 %); väljendab heameelt asjaolu üle, et 2022. aasta märtsis võttis amet vastu mitmekesisuse ja kaasamise harta, mille eesmärk on suurendada alaesindatud sugude osakaalu nii tugi- kui ka juhtimise tasandil; kutsub ametit üles võtma võimalikult kiiresti konkreetseid meetmeid, et saavutada soolist tasakaalu kõigil ameti hierarhia tasanditel, ja andma sellest aru eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile;

14. märgib, et amet on kehtestanud ahistamisvastase poliitika ja võtnud vastu sellega seotud suunised; väljendab heameelt asjaolu üle, et amet korraldas 2021. aastal kogu personalile ahistamise ennetamise koolituse; tunnistab, et juhtkond edendab asjakohast käitumist, korraldades kohtumisi personali ja usaldusnõunike vahel ning pakkudes konfliktide korral lepitust koolitatud lepitajate kaudu töökohal;

15. tuletab meelde, kui oluline on töötada välja pikaajaline personalipoliitika, mis käsitleb töö- ja eraelu tasakaalu, elukestvat nõustamist ja koolitusvõimaluste pakkumist karjääri arendamiseks, soolise tasakaalu tagamist kõigil personali tasanditel, kaugtööd, õigust olla mittekättesaadav, geograafilise tasakaalu parandamist, et tagada asjakohane esindatus kõigist liikmesriikidest, ning puuetega inimeste värbamist ja integreerimist, samuti nende võrdset kohtlemist ja nende võimaluste laialdase edendamise tagamise tähtsust;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

16. märgib rahuloluga, et amet avaldab jätkuvalt oma veebisaidil kõigi haldusnõukogu ja komiteede liikmete elulookirjeldused, sealhulgas ameti töötajate hulka kuuluvate esimeeste, tegevdirektori ja kõigi apellatsiooninõukogu liikmete elulookirjeldused; väljendab heameelt asjaolu üle, et ameti huvide konfliktide ennetamise poliitika hõlmab kogu töötajate töösuhte kestvust ning sõltumatuse tagamiseks kontrollitakse teaduskomiteedes, haldusnõukogus ja jõustamisfoorumis osalevaid väliseksperte kuue sihipärase kõlblikkuskriteeriumi alusel;

17. märgib, et 2021. aastal ei teatatud ühestki rikkumisest teatamise juhtumist; märgib rahuloluga, et amet on kehtestanud vajaliku raamistiku, millega reguleeritakse rikkumisest teatajate kaitset ameti tasandil;

18. rõhutab vajadust kehtestada süstemaatilisemad reeglid läbipaistvuse, ühitamatuse, huvide konflikti, ebaseadusliku lobitöö ja pöördukse efekti kohta; märgib siiski, et ameti töötajad peavad teatama uutest ametialastest tegevustest esimese kahe aasta jooksul pärast ameti teenistusest lahkumist ning et amet võib uue tegevuse keelata või kehtestada sellega seotud tingimused; märgib, et ameti haldusnõukogu vaatas 2016. aasta detsembris läbi ameti pettustevastase võitluse strateegia; kutsub ametit üles tugevdama oma sisekontrollimehhanisme, sealhulgas looma sisemise korruptsioonivastase mehhanismi;

Sisekontroll

19. märgib, et 2021. aastal ei viinud siseauditi talitus läbi konkreetset auditit, vaid keskendus strateegilise auditikava ettevalmistamisele aastateks 2022–2024; märgib rahuloluga, et integreeritud regulatsioonistrateegia 2020. aasta auditi järelmeetmetes jõuti järeldusele, et kõiki soovitusi on võimalik täita; märgib rahuloluga, et siseauditi talitus lõpetas 2020. aastal tehtud tulemusjuhtimise järelauditi ülejäänud täitmata soovituste täitmise;

20. märgib, et ameti siseauditi üksus viis läbi kolm kinnitavat auditit sisekontrollisüsteemide korrektsuse ja kvaliteedi ning toimingute tõhususe ja tulemuslikkuse kohta; märgib, et ameti keskkonnaaspektide kindlakstegemise ja hindamise esimese auditi tulemusel esitati kolm soovitust; märgib, et ameti kavandamis-, järelevalve- ja aruandlusprotsessi teise auditi tulemusel esitati viis olulist soovitust; märgib, et biotsiidides sisalduvate toimeainete (läbivaatamisprogrammi raames) heakskiitmise kolmanda auditi tulemusel esitati viis soovitust (sealhulgas üks väga oluline soovitus);

21. märgib, et ameti siseauditi üksus viis tegevuskavade rakendamise kontrollimiseks läbi kaks järelauditit, mille tulemusel jõuti järeldusele, et üks väga oluline ja kaks olulist meedet on veel rakendamisel; palub ametil anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile teada kõigist sellega seotud arengutest;

22. tuletab meelde, kui oluline on tugevdada juhtimis- ja kontrollisüsteeme, et tagada ameti nõuetekohane toimimine; rõhutab igati, et vaja on mõjusaid juhtimis- ja kontrollisüsteeme, et vältida võimalikke huvide konflikte, eel- ja järelkontrollide puudumist, eelarveliste kulukohustuste ja juriidiliste kohustuste ebapiisavat haldamist ning suutmatust teatada probleemidest erandite registris;

Digiüleminek ja rohepööre

23. märgib rahuloluga, et 2021. aastal korraldas amet kohustusliku turvateadlikkuse suurendamise kampaania ja rakendas täiustatud e-posti kaitsemeetmeid, mis hõlmas muu hulgas selliseid turvaelemente nagu e-kirjade manuste katsetuskeskkond, turvalised lingid URL-ide jaoks e-kirjades ja täiustatud tuvastamistehnoloogia; märgib rahuloluga, et amet on parandanud suutlikkust tuvastada käimasolev privaatsuse rikkumine ja identiteedi kuritarvitamine, et avastada pärast esialgset loata juurdepääsu ühele madalama profiiliga ameti süsteemile edasiliikumine kriitilisemate süsteemide suunas;

24. märgib, et amet kohaldab ja järgib tehnika tasemest tulenevaid turvatavasid, et kaitsta konfidentsiaalset teavet ameti infosüsteemides ja ülekandmisel volitatud kasutajatega, näiteks liikmesriikide ametiasutustega, ning et amet kinnitab korrapäraselt kehtestatud turvameetmete mõjusust, viies läbi sisemisi riskihindamisi ja haavatavuse hindamisi ning turvateste, mille viivad läbi sõltumatud turbeeksperdid;

25. märgib, et amet on välja töötanud 2020.–2022. aasta keskkonnaalase tööprogrammi, milles seatakse eesmärgid vähendada loodusvarade tarbimist, jäätmeid ja ameti CO_2 jalajälge; märgib rahuloluga, et ameti ISO 14001 sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteem on edukalt läbinud järelevalveauditi, siseauditi, välise keskkonnaülevaate ja keskkonnakontrolli auditi;

26. rõhutab, kui oluline on suurendada ameti digitaliseerimist asutusesisese toimimise ja juhtimise seisukohast, kuid ka selleks, et kiirendada menetluste digitaliseerimist; rõhutab, et amet peab jätkama selles valdkonnas ennetavat tegutsemist, et vältida ametitevahelist digilõhet; juhib siiski tähelepanu sellele, et tuleb võtta kõik vajalikud turvameetmed, et vältida ohtu töödeldava teabe turvalisusele internetis;

27. julgustab ametit tegema tihedat koostööd ENISAga (Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet) ja CERT-EUga (ELi institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeintsidentidega tegelev rühm) ning viima läbi oma IT-taristu regulaarseid riskihindamisi ning tagama, et ameti küberkaitset auditeeritakse ja testitakse korrapäraselt; teeb ettepaneku pakkuda korrapäraselt ajakohastatavaid küberturvalisuse koolitusprogramme kõigile ameti töötajatele; palub ametil töötada kiiremini välja küberturvalisuse poliitika, et selle saaks ellu viia enne 31. detsembrit 2023, ning anda sellest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;

Talitluspidevus COVID-19 kriisi ajal

28. märgib, et pärast eelmistel aastatel ulatuslikult ja pikaajaliselt tehtud kaugtööd on amet pingutanud töötajate teadlikkuse tõstmiseks uuel moel; märgib, et amet korraldas 2021. aastal turvaametnike võrgustiku 18. aastakoosoleku, kus arutati uue identiteedi haldamise vahendiga seonduvaid küsimusi ja seda, milline on kestlikkust toetava kemikaalistrateegia IT- ja IT-turvalisusega seotud mõju;

Loomkatsed

29. rõhutab asjaolu, et amet on jätkanud pingutusi loomkatsete järkjärguliseks võimalikult ulatuslikuks lõpetamiseks Euroopas kehtivas õigusraamistikus; väljendab heameelt asjaolu üle, et amet andis oma arvutusliku hindamise üksusele B2 volituse kasutada loomkatseteta meetodeid; tunnistab, et see on vajalik samm õiges suunas, kuid sellest ei piisa; julgustab seetõttu ametit tegema koostööd kõigi sidusrühmadega, et kiirendada üleminekut loomkatseteta meetodite täielikule kasutamisele kemikaaliohutuse katsetes; kordab, et seaduse kohaselt peavad ettevõtted võimaluse korral kasutama alternatiivseid meetodeid, nii et ettevõtted peaksid loomkatseid tegema ainult viimase abinõuna;

30. julgustab ametit looma rakkerühma, mis keskenduks loomkatsete vähendamisele ja asendamisele;

31. väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon töötab koos ametiga välja tegevuskava, et teha kindlaks, kas on vaja minna üle loomkatseteta tööstuskemikaalide reguleerimise süsteemile; on arvamusel, et Euroopa Toiduohutusamet ja Euroopa Ravimiamet peaksid kuuluma tegevuskavaga tegelevasse meeskonda; nõuab, et tegevuskava sisaldaks ambitsioonikaid ja kaugeleulatuvaid vahe-eesmärke, et kiirendada loomkatseteta meetodite õiguslikku kasutamist ja nende heakskiitmist;

Muud märkused

32. märgib, et 2021. aastal korraldati kõigile korporatiivteenuste talituse töötajatele tuleohutuskoolitusi ja evakueerimiskoolituse kursuseid ning eraldi koolitusi teenuseosutajatele ameti ruumides; väljendab heameelt selle üle, et ajakohastati hädaolukorra päästekava ja edastati see Helsingi päästeametile; märgib, et Soome sertifitseeritud koolitusorganisatsioon korraldas ameti kiirgusohutuse spetsialistile kiirgusohutuse alase koolituse;

33. märgib, et 2021. aastal jätkas amet oma töö edendamist meedia kaudu, mille tulemuseks oli rohkem kui 4 000 lugu, neist 58 % leidis kajastamist üldises meediakeskkonnas; märgib, et ameti töötajad jätkasid sisu aktiivset jagamist oma sotsiaalmeediakanalite kaudu ning et amet tegutses 2021. aastal sotsiaalmeedias (Twitter, LinkedIn ja Facebook) aktiivselt ja tegi koostööd liikmesriikide ja sidusrühmadega ühiste kampaaniate, näiteks unikaalse koostise tähise kohta;

34. julgustab ametit üles arendama jätkuvalt edasi koostoimet (nt inimressursid, kinnisvara haldamine, IT- teenused ja turvalisus), tugevdama koostööd, heade tavade vahetamist ja arutelusid ühist huvi pakkuvates valdkondades teiste liidu ametitega, et suurendada tõhusust;

35. viitab eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsusele lisatud muude horisontaalsete tähelepanekute osas oma 10. mai 2023. aasta resolutsioonile ([7]) ametite tulemuste, finantsjuhtimise ja kontrolli kohta.

([7]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0190.